

Metropolis M

MARGUERITE HUMEAU, MERLIN
CARPENTER, DIS, TAOCHENG WANG

Het Grote Kunstacademie
Alumni Onderzoek

Nr 3 2016
JUNI / JULI
9,95 EURO

AFTER

80S

SONSBEEK '16
MANIFESTA II
BERLIN BIENNALE

De leesclub bloeit. Ook binnen kringen van beeldende kunst. Het meest bekende voorbeeld is de Reading Group van If I Can't Dance die van groot belang is bij de ontwikkeling van het programma van deze op performance en feminisme gerichte organisatie uit Amsterdam. Curator Susan Gibb over de leesgroep als leerschool.

De leesclub

Door Domeniek Ruyters

Summer Open Reading Group, 25 augustus 2013, Amsterdam en Holysloot, foto Kyle Tryhorn

Domeniek Ruyters Zou je iets kunnen vertellen over de voorgeschiedenis van de Reading Group?

Susan Gibb De 'De Reading Group werd geïnitieerd door de curatoren Frédérique Bergholtz en Annie Fletcher, twee van de oprichters van If I Can't Dance, als onderdeel van ons tweede tweejaarlijkse programma *Edition II, Feminist Legacies and Potentials in Contemporary Art Practice* (2006-2008). Het was een reactie op het ontbreken van een goede infrastructuur binnen de hedendaagse kunst voor het ontwikkelen van en deelnemen aan onderzoek en discours. Het onderzoeksthema van de tweede editie versterkte dat gevoel: de verschillende standpunten binnen de feministische literatuur en de daaraan verbonden politieke praktijk maakten dat Bergholtz en Fletcher een manier moesten vinden om hun eigen posities te formuleren. De

If I Can't Dance's derde editie die gewijd was aan *Masquerade* (2009-2010). Later volgde er een in Sheffield over *Affect* en op dit moment houden drie curatoren in drie verschillende steden er een: Kelly Kivland in New York, Daniela Castro in São Paulo en Jacob Korczynski in Toronto. De Sister Reading Groups brengen reliëf aan in If I Can't Dance's internationale opereren en voeden het programma met alternatieve perspectieven, stemmen en verbindingen. Ze belichamen onze overtuiging dat voor het begrip van performance een geografisch, cultureel en politiek brede lezing van theorie en praktijk vereist is. Voor het huidige programma, *Edition VI, Event and Duration* (2015-2016), werken we samen met de dichter en wetenschapper Fred Moten, de filosoof Peter Pál Pelbart en het Ueinz Theatre Company uit São Paulo, de curator Erin Alexa Freedman en de kunstenaar Lili Huston-Heterich.'

Summer Open Reading Group, 25 augustus 2013, Amsterdam en Holysloot, foto Kyle Tryhorn

structuur van een leesgroep – waarin zelfvertegenwoordiging wordt gestimuleerd door middel van zelfeducatie en collectief denken – bleek het perfecte middel voor dit doel. Sindsdien is de Reading Group een integraal onderdeel van If I Can't Dance, met maandelijks een sessie op het kantoor in Amsterdam. De teksten uit het vooronderzoek van de projecten worden er besproken, samen met teksten die de Reading Group in reactie daarop zelf voordraagt. In aansluiting op het internationale profiel van If I Can't Dance is er een netwerk aan Sister Reading Groups opgezet in verschillende steden over de hele wereld. De eerste Sister Reading Group werd samen met Sala Rekalde in Bilbao opgezet tijdens If

DR Kan iedereen deelnemen aan de Reading Group?

SG 'De maandelijkse Reading Group is voor iedereen toegankelijk, maar wel vragen we altijd eerst een korte motivatie. Het heeft een vrij open structuur, met zowel leden van het eerst uur, nieuwe leden en af en toe gasten. We zijn sinds 2013 ook een Open Reading Group begonnen. Dit om een breder publiek aan te trekken en om nieuwe, experimentele manieren van lezen uit te proberen. Voor de Open Reading Group wordt een kunstenaar uitgenodigd om een dag lang een leessessie te leiden op een bepaalde locatie in Amsterdam. De eerste werd geïnitieerd en geleid door de kunstenaar

Alex Martinis Roe en bestond uit een fietstocht naar Holysloot, in het noorden van Amsterdam. Met het platteland als achtergrond vertelde Alex Martinis Roe de groep over ideeën van *voicing*, feminisme en *gendered vocality* aan de hand van het werk van de Italiaanse filosoof Adriana Cavarero en het Milan Women's Bookstore Collective. De politieke praktijken van de Milan Women's Bookstore Collective, waaronder het zogenaamde *affidamento*, een sociaal-symbolische praktijk gebaseerd op de wederzijdse vertrouwensrelatie tussen twee volwassen vrouwen, was zeer van invloed op de leesgroepen. Voor de huidige editie werd de Open Reading Group geleid door kunstenaar Valentina Desideri en filosoof Denise Ferreira da Silva. Het begon met een lezing van Ferreira da Silva's tekst *Art as Confrontation* (2015) op het kantoor van If I Can't Dance. Daarna ging de groep met de fiets naar een park in de Bijlmer waar Desideri en Ferreira da Silva de dag eindigden met een demonstratie van alternatieve manieren van lezen, buiten het geschreven woord om, waaronder met tarot en reiki. We zijn recent ook een maandelijkse Dancing Group gestart als tegenhanger van de Reading Group, waarbij het gaat om een lezen van de kennis die besloten ligt in het lichaam en haar sociale beweging.'

DR Hoe worden de overkoepelende onderwerpen bepaald?

SG 'Het curatorenteam van If I Can't Dance bepaalt de onderzoeksgebieden (*Masquerade*, *Affect*, *Appropriation and Dedication*, en op dit moment *Event and Duration*), maar elke Reading Group is vrij om een eigen route te bepalen. De onderwerpen en teksten die worden besproken, en de vorm die elke sessie aanneemt, zijn specifiek voor elke locatie, naar gelang de samenstelling van de groep. Ten tijde van het thema *Appropriation and Dedication* besloot de groep in São Paulo zich te richten op een close reading van Slavoj Žižek's boek *The Sublime Object of Ideology* (1989). Later gebruikten ze de Reading Group ook als tijdelijk zelf-educatieproject over de bezetting van Parque Augusta, een belangrijke lokale kwestie waarbij de publieke ruimte in de stad door bedrijven werd toegeëigend. De groep in Toronto kwam op verschillende locaties in de stad samen. Hun aanpak was bijna een performance op zichzelf, waarbij ze een groepslezing organiseerden van het essay 'Variations on the Right to Remain Silent' van de dichter Anne Carson rond een kampvuur in een lokaal park en tekstfragmenten van componist en mu-

zikan Pauline Oliveros uitbeelden. Het thema voor de derde editie, *Masquerade*, kwam voort uit het lezen van Judith Butlers 'Performative Acts and Gender Constitution' en Joan Riviere's 'Womanliness as a Masquerade' tijdens de tweede editie van *If I Can't Dance* over feminisme. Het idee van de vijfde editie kwam weer voort uit een herlezing van het werk van de appropriatie kunstenaar Louise Lawler door Helen Molesworth en Isabelle Graw tijdens de vierde editie. Alle onderwerpen raken aan de typologie

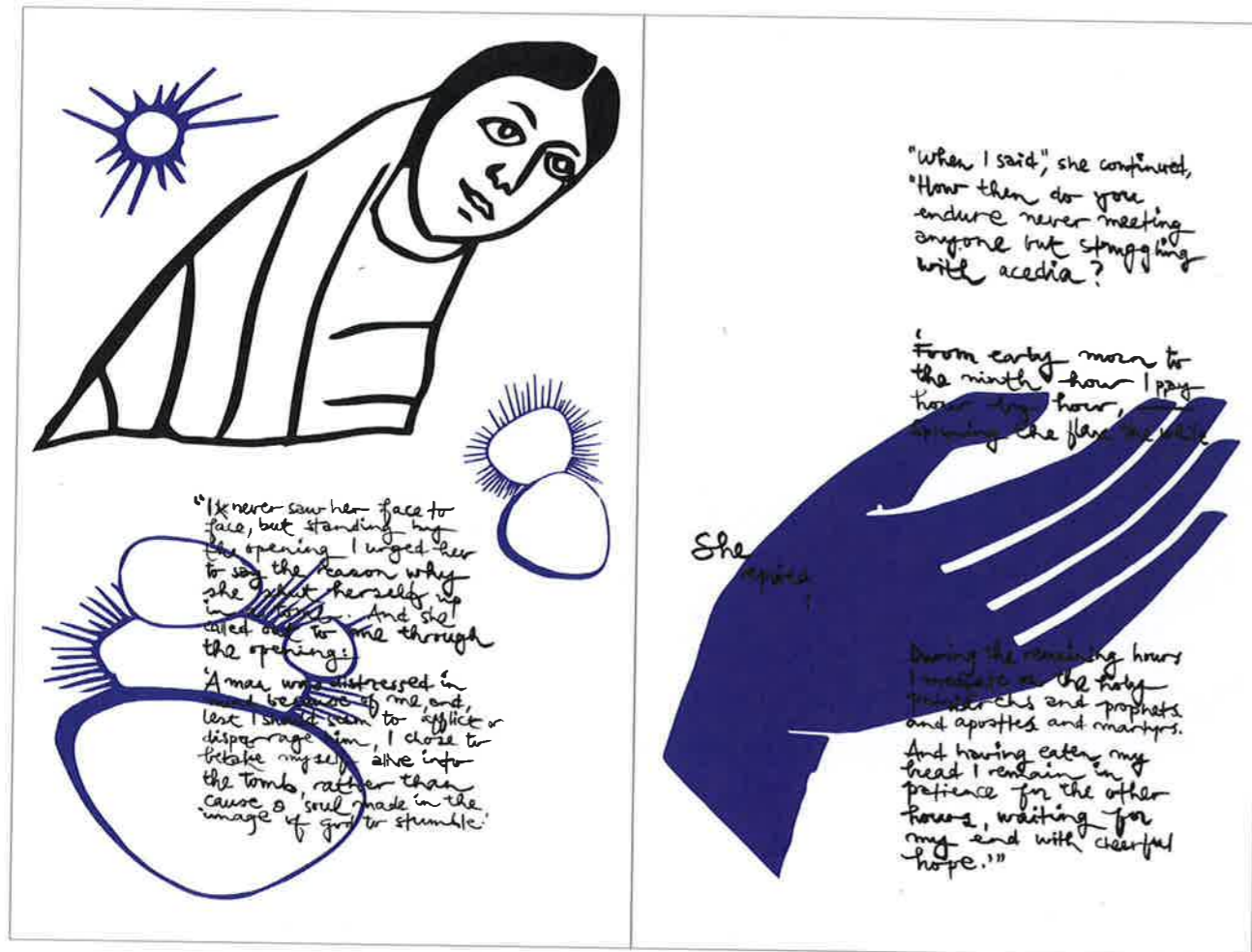
van performance en performativiteit in de hedendaagse kunst waar *If I Can't Dance* zich op richt.'

DR Waarom is besloten de belangrijkste teksten te verzamelen en uit te geven als reader?

SG 'We noemen de Reading Group vaak de ruggengraat van *If I Can't Dance*; de readers kunnen daarom gezien worden als onderdeel van het zenuwstelsel, of misschien als het institutionele ge-

heugen van *If I Can't Dance*. De readers bieden het referentiekader van het onderzoek van de organisatie, nu en in de toekomst. Nog belangrijker, de readers geven een groter publiek toegang tot het werk van *If I Can't Dance*. Te meer omdat we geen vaste ruimte hebben.'

DOMENIEK RUYTERS
is hoofdredacteur van *Metropolis M*
Uit het Engels vertaald
door Loes van Beuningen

Illustratie Christian Nyampeta, uit *Rereading Appropriation*, *If I Can't Dance*, Amsterdam 2015

REREADING APPROPRIATION

If I Can't Dance publiceerde afgelopen jaren drie readers, de laatste in 2015 onder de titel *Rereading Appropriation*. De collectie teksten komt voort uit een discussie naar aanleiding van een tekst van Helen Molesworth over Louise Lawler, waarin ze toe-eigening niet zozeer duidt als een kritische methode, zoals gebruikelijk in de jaren tachtig, maar meer affectief interpreteert. Deze tekst gaf aanleiding tot meerdere gesprekken in *If I Can't Dance*'s leesgroepen in Amsterdam,

Toronto, New York en São Paulo, over de relatie tussen kunst en de kunstenaar, het subject en het object, in relatie tot vragen van eigendom, toe-eigening en copyright, en in het verlegde daarvan over autonomie, schuld en afhankelijkheid. De reader bevat teksten van onder meer Richard Bell, Isabelle Graw, Melanie Klein, Sherrie Levine, Karl Marx, Helen Molesworth, Fred Moten, Craig Owens, Suely Rolnik, Hito Steyerl, Ian White en Slavoj Žižek, en speciaal geschre-

ven essays van Kelly Kivland, Claudia Medeiros, Rachel O'Reilly, Alex Martinis Roe, de São Paulo Reading Group, de Toronto Reading Group en Vivian Zihlerl.

T. Baudoin, F. Bergholtz, V. Zihlerl, *Rereading Appropriation*, *If I Can't Dance*, I Don't Want To Be Part Of Your Revolution, Amsterdam, 2015 ISBN: 970-94-92739-04-7

Singapore is een extreem streng geleide stadsstaat, waar ook kunstenaars aan banden worden gelegd en vanwege hun kunst in de gevangenis kunnen belanden. Niettemin investeert de overheid fors in kunstinstellingen. De laatste en meest prestigieuze aanwinst is de enorme National Gallery Singapore. Loes van Beuningen ging er kijken en sprak met de jonge directeur Eugene Tan over de missie van zijn museum.

Kunst als instrument Singapore, censuur en educatie

Door Loes van Beuningen

Tan Teng-Kee, *Fire Sculpture*, 1979, 'The Picnic', Normanton Estate, Singapore, courtesy National Gallery Singapore, foto Tan Teng-Kee

Nog geen tien minuten aangekomen met het vliegtuig in Singapore maak ik kennis met het Singaporese regime. Het papiertje waarop ik moest aangeven wie ik was, waar ik zou verblijven en voor hoe lang, had ik volgens de chagrijnige medewerker van de Singaporese immigratieautoriteiten niet goed ingevuld. Ik zou logeren bij een familielid dat in de stadsstaat woont, maar ik kende het adres niet uit mijn hoofd en had dus niets

ingevuld. Dat was onacceptabel. Mijn dopnamen had ik ook niet ingevuld, want er was niet genoeg plek op het papiertje. Ook onaanvaardbaar. Het had niet veel gescheeld of ik was diezelfde dag nog op het vliegtuig terug gezet.

Het is een van de vele anekdotes over een land dat een democratie heet te zijn, maar in de praktijk al sinds zijn onafhankelijkheid door één partij wordt geleid, onder één extreem streng regime

dat elke vorm van toeval of willekeur heeft uitgesloten. Ook de Singaporese kunstwereld wordt hevig gecontroleerd en gecensureerd. Hoe kan het dat juist kunst, die vaak subversief of op zijn minst kritisch wil zijn, door deze overheid met veel geld wordt gestimuleerd?

De kiem van het huidige kunstbeleid is in 1991 gelegd toen er op initiatief van de overheid naar Brits voorbeeld een National Arts Council is opgericht ter